

سیمای بازنشستگان در پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان برگرفته از گزارش کشوری موج سوم پیمایش «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان»

۱۸

گروه رفاه و تأمین اجتماعی
موسسه راهبردهای بازنشستگی صبا
«نهاد پژوهشی صندوق بازنشستگی کشوری»

۱۳۹۶

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

سیمای بازنشستگان در پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان
برگرفته از گزارش کشوری موج سوم پیمایش
«ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان»

تهیه کننده:

نسرین قوامی

حسین حامد

گروه رفاه و تامین اجتماعی

موسسه راهبردهای بازنشستگی صبا

«نهاد پژوهشی صندوق بازنشستگی کشوری»

۱۳۹۶

مؤسسه راهبردهای
بازنشستگی صبا

سیمای بازنشستگان در پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان
برگرفته از گزارش کشوری موج سوم پیمایش
«ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان»

تهیه‌کننده: نسرين قوامی و حسين حامد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شماره مسلسل: ۱۸

کد گزارش: ۹۶۲۰۸۰۰۰۹

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۱۰/۲۴

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای مؤسسه راهبردهای بازنشستگی صبا محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شهید بهشتی، خیابان اندیشه، کوچه اندیشه یکم،

پلاک ۲۹، طبقه دوم

کد پستی: ۱۵۶۹۷۵۵۶۱۵

دورنگار: ۰۲۱-۸۸۴۵۸۶۱۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۴۶۰۰۶۸

پست الکترونیک: info@saba-psi.ir

تارنما: www.saba-psi.ir

فهرست

برخی از یافته‌های منتخب.....الف	
مقدمه.....۱	
رضایت مندی.....۴	
پنداشت از عدالت و نابرابری.....۷	
ارزش‌های بنیادین.....۱۴	
نگرش به حال و آینده.....۱۴	
نگرش در حوزه اقتصاد.....۱۷	
نگرش در حوزه سیاست.....۱۹	
نگرش در حوزه امنیت.....۲۴	
اعتماد.....۲۵	
هنجار وفاداری.....۲۷	
ارزیابی اخلاقی.....۲۸	
هویت.....۳۰	

- ۳۱.....گروه‌های مرجع.....
- ۳۲.....ارزیابی از عملکرد حکومت.....
- ۳۳.....مصرف کالاهای فرهنگی.....
- ۳۵.....فراغت و سفر.....
- ۳۷.....ارزش‌ها و هنجارهای خانوادگی.....

برخی از یافته‌های منتخب

- احساس خوشبختی به عنوان یکی از ابعاد ارزش‌های بنیادین پاسخگویان مورد پرسش قرار گرفته است. بازنشستگان با ۴۹.۸ درصد بیش از کل جمعیت و گروه‌های شاغل و بیکار این احساس را در حد زیاد و خیلی زیاد بیان کرده‌اند.
- در خصوص وضع دین‌داری ۶۳.۹ درصد بازنشستگان معتقدند دین‌داری نسبت به پنج سال قبل کم‌تر شده و ۶۰.۷ درصد پیش‌بینی کرده‌اند که در پنج سال آینده هم کم‌تر خواهد شد.
- در خصوص وضعیت اخلاقی در پنج سال آینده ۷۶.۵ درصد بازنشستگان معتقدند رواج صفات اخلاقی منفی بیشتر و ۶۷.۱ درصد معتقد رواج صفات اخلاقی مثبت کم‌تر خواهد شد.
- در خصوص وضعیت اقتصادی (فاصله ثروتمندان و فقیران) ۷۸.۸ درصد بازنشستگان معتقدند فاصله فقرا و ثروتمندان نسبت به پنج سال قبل بیشتر شده و ۷۸.۳ درصد پیش‌بینی کرده‌اند که در پنج سال آینده هم بیشتر خواهد شد.
- ۵۵.۸ درصد بازنشستگان در خصوص آزادسازی قیمت‌ها کاملاً مخالف و مخالف بوده‌اند.
- رسانه‌های مورد استفاده بازنشستگان برای پیگیری اخبار کشور بیش از همه تلویزیون با ۸۹.۵ درصد و پس از آن با فاصله بسیار رادیو داخلی با ۱۰.۷ درصد ذکر شده است. رسانه‌های با کم‌ترین استفاده برای پیگیری اخبار بازنشستگان رادیوهای خارجی با ۰.۹ درصد، شبکه‌های اجتماعی مجازی با ۱.۴ درصد و سایت‌های اینترنت با ۳.۴ درصد بیان شده‌اند.

- ۴۳.۲ درصد بازنشستگان با جمله «مردم می‌ترسند از حکومت انتقاد کنند» موافق و کاملاً موافق بوده‌اند.
- در خصوص آزادی فرهنگی و اجتماعی بازنشستگان در استفاده از تلویزیون‌های ماهواره‌ای، ۵۰.۲ درصد، سایت‌های اینترنتی ۵۳.۴ درصد و شبکه‌های اجتماعی مجازی ۵۶ درصد احساس آزادی در حد زیاد و خیلی زیاد داشته‌اند.
- میزان دسترسی بازنشستگان به اینترنت ۲۳.۱ درصد بیان شده است که در مقابل مصرف ۴۷.۲ درصد جمعیت کل، ۵۳ درصد جمعیت شاغل و ۵۶.۵ درصد جمعیت بیکار از اینترنت نشان از مصرف بسیار کمتر بازنشستگان از اینترنت نسبت به این گروه‌ها دارد.
- نحوه دسترسی بازنشستگان مصرف‌کننده اینترنت عموماً از طریق اینترنت منزل بوده است (۶۹.۵ درصد) و پس از آن با میزان بسیار کم‌تری (۲۹ درصد) استفاده از اینترنت گوشی هوشمند عمومیت داشته است.
- ۳۹.۱ درصد بازنشستگان هیچ سفر داخلی نداشته‌اند و ۲۸.۵ درصد آنان یک سفر داخلی را تجربه کرده‌اند.
- در خصوص سفر خارجی ۸۹.۸ درصد بازنشستگان هیچ تجربه‌ای نداشته‌اند و ۸.۶ درصد تجربه یک سفر خارجی را داشته‌اند.
- ۶۱ درصد از بازنشستگان از وضع سلامت خود در حد زیاد و خیلی زیاد ابراز رضایت کرده‌اند، کمتر از نیمی از بازنشستگان رضایت بالایی از وضعیت مالی خود داشته‌اند.
- اوضاع سیاسی تنها حدود ۲۳ درصد بازنشستگان رضایت در حد زیاد و خیلی زیاد را ابراز کرده‌اند.

مقدمه

آنچه پیش رو دارید خلاصه‌ای است از ارزش‌ها و نگرش‌های جمعیت بازنشسته ایران، که بر اساس گزارش کشوری موج سوم پیمایش «ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان»^۱ تدوین شده است. داده‌های این پژوهش ملی به شیوه پیمایشی و بر اساس مصاحبه حضوری با ۱۴۹۰۶ نفر از افراد ۱۵ سال و بالاتر ساکن ۳۱ استان کشور و در شهر یور و مهرماه ۱۳۹۴ گردآوری و پردازش شده است. گزارش پیش رو بر نظرات «بازنشستگان» متمرکز بوده که شامل ۸ درصد افراد مورد مطالعه (۱۱۹۸ نفر) بوده است.

پیمایش‌های ارزش‌ها و نگرش‌ها در پی رصد و ارزیابی تحولات فرهنگی و اجتماعی از دریچه ارزش‌ها و نگرش‌های آحاد افراد جامعه انجام می‌شوند و به عنوان ضرورتی برای فهم و تحلیل حوزه‌های فرهنگی و اجتماعی کنشگران اجتماعی شناخته می‌شوند. شایان توضیح است شناسایی وضع موجود ارزش‌ها

۱- دفتر طرح‌های ملی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری مرکز ملی رصد اجتماعی وزارت کشور (۱۳۹۵)؛ ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان: گزارش کشوری/ مدیر علمی طرح: محمدرضا جوادی یگانه، مدیر اجرایی طرح: غلامرضا غفاری؛ مشاور طرح: محسن گودرزی؛ ناظر علمی طرح: محمدمبین قانع‌راد؛ پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

و نگرش‌های مردم، رصد، فهم و تحلیل وضعیت فرهنگی و اجتماعی کشور و امکان‌پذیر می‌کند و می‌تواند به افزایش کارایی دستگاه‌ها و ساماندهی مجموعه فعالیت‌های مؤثر بر جامعه منجر شده و همچنین امکان سیاست‌گذاری متناسب با شرایط را فراهم کند.

این نوع پیمایش‌ها در کشورهای صنعتی، در مقیاس ملی، بیش از هفت دهه و در سطح جهانی، بیش از سه دهه سابقه دارند. اولین نمونه این پیمایش‌ها در ایران به نظرسنجی پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران در سال ۱۳۵۳ برمی‌گردد. در سال ۱۳۷۵ هم پیمایشی با عنوان «بررسی آگاهی‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی و فرهنگی ایرانیان» توسط دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی به انجام رسید. در سال‌های ۱۳۷۹ و ۱۳۸۲ دفتر طرح‌های ملی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان را در مراکز استان‌های کشور اجرا کرد که داده‌های تجربی اولیه‌ای در مقیاس ملی، از نگرش‌ها و ارزش‌های ایرانیان فراهم آورد. همان طور که اشاره شد، موج سوم این پیمایش ملی (که گزارش پیش رو بر اساس داده‌های آن استخراج شده است)، در سال ۱۳۹۴ به انجام رسیده است.

در گزارش حاضر، از میان ابعاد و متغیرهای مورد مطالعه در موج سوم پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌ها، تعدادی از آن‌ها به انتخاب موسسه «راهبردهای بازنشستگی صبا» گزینش شده و متغیرهای منتخب نیز تنها «از منظر بازنشستگان» مورد بررسی قرار گرفته است. البته به منظور فراهم آوردن امکان مقایسه، علاوه بر گروه بازنشستگان، به فراخور گروه شاغل و بیکار و یا کل جامعه مورد مطالعه نیز در جداول و توضیحات مربوطه آمده است. در این چارچوب ابعاد و متغیرهای مورد مطالعه در این گزارش، دربرگیرنده وضعیت رضایت‌مندی، پنداشت از عدالت و نابرابری، ارزش‌های بنیادین، نگرش به حال و آینده، نگرش در حوزه اقتصاد،

نگرش در حوزه سیاست، نگرش در حوزه امنیت، اعتماد، ارزیابی اخلاقی، هنجار وفاداری، هویت، گروه‌های مرجع، ارزیابی از عملکرد حکومت، مصرف کالاهای فرهنگی، فراغت و سفر و ارزش‌ها و هنجارهای خانوادگی است.

لازم به توضیح است به منظور سهولت درک داده‌ها، طیف‌های ۵ قسمتی (خیلی کم تا خیلی زیاد یا کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) در طیف‌های سه‌گانه دسته‌بندی و تجمیع شده است.

رضایت مندی

رضایت از وضع سلامتی

در خصوص رضایت از وضع سلامتی، اگرچه ۶۱ درصد از بازنشستگان از وضع سلامت خود در حد زیاد و خیلی زیاد ابراز رضایت کرده‌اند، اما میزان رضایت آنان در مقایسه با کل جمعیت و همچنین گروه‌های شاغل و بیکار کمتر بوده است.

رضایت ایرانیان بازنشسته از وضع سلامت و مقایسه با سایر گروه‌ها

زیاد و خیلی زیاد	تا حدودی	خیلی کم و کم	نگرش
			متغیر
۶۱.۱	۲۵.۵	۱۳.۴	بازنشسته
۷۸.۹	۱۵.۹	۵.۲	شاغل
۷۷.۵	۱۵.۷	۶.۸	بیکار
۷۴.۴	۱۷.۴	۶.۶	کل

رضایت از وضع مالی

کم‌تر از نیمی از بازنشستگان رضایت بالایی از وضعیت مالی خود داشته‌اند، با این حال نسبت به کل جمعیت و نسبت به گروه‌های شاغل و بیکار، رضایت بالاتری داشته‌اند.

رضایت ایرانیان بازنشسته از وضع مالی و مقایسه با سایر گروه‌ها

زیاد و خیلی زیاد	تا حدودی	خیلی کم و کم	نگرش
			متغیر
۴۴.۷	۳۷.۴	۱۷.۸	بازنشسته
۴۳.۳	۳۸.۷	۱۸.۱	شاغل
۳۵.۳	۳۵.۱	۲۹.۵	بیکار
۴۲.۲	۳۷.۴	۱۹.۲	کل

رضایت از وضع مسکن

میزان رضایت نزدیک به ۶۰ درصد جمعیت بازنشستگان از وضعیت مسکن‌شان، زیاد و خیلی زیاد بوده است. این میزان چه در مقایسه جمعیت کل و چه در مقایسه با گروه‌های شاغل و بیکار بالاتر بوده است.

رضایت ایرانیان بازنشسته از وضع مسکن و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش	خیلی کم و کم	تا حدودی	زیاد و خیلی زیاد
بازنشسته		۱۲.۱	۲۸.۳	۵۹.۶
شاغل		۲۰.۳	۲۹.۲	۵۰.۵
بیکار		۲۷.۷	۲۷.۶	۴۴.۷
کل		۱۹.۶	۲۸.۱	۵۰.۶

رضایت از شهر/ روستای محل زندگی

کم‌تر از نیمی از جمعیت بازنشستگان رضایت بالایی نسبت به شهر یا روستای محل زندگی خود داشته‌اند. اگرچه این میزان در مقایسه با جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار بالاتر بوده است.

رضایت ایرانیان بازنشسته از شهر/ روستای محل زندگی و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش	خیلی کم و کم	تا حدودی	زیاد و خیلی زیاد
بازنشسته		۱۷.۱	۳۳.۹	۴۸.۹
شاغل		۱۷.۱	۳۷.۹	۴۴.۹
بیکار		۲۴.۸	۳۹.۵	۳۵.۸
کل		۱۶.۸	۳۷.۲	۴۴.۹

رضایت از اوضاع سیاسی

در خصوص رضایت از اوضاع سیاسی تنها حدود ۲۳ درصد بازنشستگان رضایت در حد زیاد و خیلی زیاد را ابراز کرده‌اند. با این حال این میزان رضایت نسبت به کل جمعیت و همین‌طور نسبت به گروه‌های شاغل و بیکار بالاتر بوده است.

رضایت ایرانیان بازنشسته از اوضاع سیاسی و مقایسه با سایر گروه‌ها

زیرگروه	تا حدودی	خیلی کم و کم	نگرش متغیر
زیاد و خیلی زیاد	۵۴.۱	۲۳	بازنشسته
	۵۱	۲۸.۴	شاغل
	۵۲	۳۰.۲	بیکار
	۵۲.۳	۲۶.۵	کل

رضایت از اوضاع اقتصادی

میزان رضایت ۵۵.۱ درصد بازنشستگان از اوضاع اقتصادی خیلی و کم بوده است و تنها ۹.۳ درصد در حد زیادی ابراز رضایت کرده‌اند. اما با این حال در مقایسه با جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار رضایت بالاتری داشته‌اند.

رضایت ایرانیان بازنشسته از اوضاع اقتصادی و مقایسه با سایر گروه‌ها

زیرگروه	تا حدودی	خیلی کم و کم	نگرش متغیر
زیاد و خیلی زیاد	۳۵.۶	۵۵.۱	بازنشسته
	۳۵.۲	۵۸.۹	شاغل
	۳۱.۸	۶۲.۹	بیکار
	۳۵	۵۷.۳	کل

پنداشت از عدالت و نابرابری

عوامل فقر و تنگ‌دستی

عوامل فقر و تنگ‌دستی افراد فقیر جامعه از نظر بازنشستگان بیش از هر چیز به ترتیب «بی‌عدالتی در جامعه»، «سیاست‌های اقتصادی دولت» و «تنبلی خود فرد» بوده است. جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار هم به همین ترتیب عوامل اما با نسبت‌های متفاوت و عموماً کم‌تری نسبت به بازنشستگان قائل بوده‌اند.

عامل فقر و تنگ‌دستی افراد فقیر در جامعه از نظر بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش خود فرد	فقر خانوادگی	بدشانسی	خواست و مشیت الهی	بی‌عدالتی در جامعه	سودجویی شدید دیگران	سیاست‌های اقتصادی دولت
بازنشسته	۲۱.۱	۹.۱	۱	۳.۳	۳۵.۲	۸.۳	۳۲.۲
شاغل	۱۹	۱۱.۱	۱.۹	۲	۳۳.۵	۸.۲	۲۴.۲
بیکار	۱۴.۷	۱۲.۹	۲.۹	۲.۹	۳۸.۱	۶	۲۲.۶
کل	۱۸.۱	۱۰.۸	۲.۱	۲.۷	۳۲.۶	۷.۴	۲۱.۴

نگرش به ساخت طبقاتی جامعه و پنداشت از جایگاه طبقاتی فرد

در خصوص نگرش بازنشستگان به ساخت طبقاتی جامعه، بازنشستگان ۵۸.۸ درصد جامعه را در طبقه متوسط، ۳۸.۹ درصد جامعه را در طبقه پایین و ۲.۳ درصد را در طبقه بالا جای داده‌اند. در مقایسه با جمعیت کل، بازنشستگان همچون گروه‌های شاغل و بیکار نسبت کم‌تری برای طبقه متوسط و نسبت بیشتری برای طبقه پایین برآورد کرده‌اند.

در خصوص پنداشت بازنشستگان از جایگاه طبقاتی خود، کم‌تر از یک درصد خود را متعلق به طبقه بالا، ۶۳.۸ درصد به طبقه متوسط و ۳۵.۲ درصد متعلق به طبقه پایین جامعه دانسته‌اند. به این ترتیب در مقایسه با جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار نسبت بالاتری برای تعلق خود به طبقه متوسط در نظر گرفته‌اند. همچنین نسبت به کل و گروه شاغل نسبت بالاتری برای تعلق به طبقه پایین ذکر کرده‌اند، اما این نسبت در مقایسه با گروه بیکار بسیار کم‌تر بوده است. بازنشستگان در مقایسه با کل جمعیت و با گروه‌های شاغل و بیکار به نسبت کم‌تری خود را متعلق به طبقه بالا دانسته‌اند.

پنداشت ایرانیان بازنشسته از ساخت طبقاتی جامعه و پنداشت از جایگاه طبقاتی خود و مقایسه با سایر گروه‌ها

طبقه پایین		طبقه متوسط		طبقه بالا		نگرش متغیر
خود فرد	جامعه	خود فرد	جامعه	خود فرد	جامعه	
۳۵.۲	۳۸.۹	۶۳.۸	۵۸.۸	۰.۹	۲.۳	بازنشسته
۳۴.۸	۳۹.۳	۶۳.۶	۵۸.۸	۱.۶	۱.۹	شاغل
۴۵.۱	۴۳.۹	۵۳.۴	۵۳.۵	۱.۵	۲.۶	بیکار
۳۵	۳۷.۴	۶۲.۸	۵۹.۹	۱.۴	۲.۱	کل

پنداشت از عدالت اجتماعی

پنداشت از عدالت اجتماعی با دو پرسش «پایمال شدن حق افراد بدون پول و پارتی» و «نرسیدن افراد عادی متخصص و مجرب به مقامات بالا» مورد بررسی قرار گرفته است. ۶۷.۸ درصد بازنشستگان موافق مورد اول و ۳۶ درصد موافق مورد دوم بوده‌اند. اگرچه از این درصدها می‌توان برداشت کرد اغلب بازنشستگان به عدم

وجود عدالت اجتماعی اشاره کرده‌اند اما در مقایسه نسبت موافقت کم‌تر و مخالفت بیشتری در مقایسه با گروه‌های شاغل و بیکار و کل جمعیت ابراز داشته‌اند. پایمال شدن حق افراد بدون پول و پارتی از نظر بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

نگرش متغیر	کاملا مخالف و مخالف	نه موافق، نه مخالف	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته	۹.۵	۲۲.۷	۶۷.۸
شاغل	۹.۱	۲۱.۸	۶۹.۲
بیکار	۷.۷	۱۸.۵	۷۳.۸
کل	۹.۱	۲۱.۴	۶۸.۸

نرسیدن افراد عادی متخصص و مجرب به مقامات بالا از نظر بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

نگرش متغیر	کاملا مخالف و مخالف	نه موافق، نه مخالف	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته	۳۵.۱	۲۸.۹	۳۶
شاغل	۳۳	۲۶.۷	۴۰.۲
بیکار	۲۹.۷	۲۷.۳	۴۳.۱
کل	۳۲.۵	۲۷.۸	۳۹.۲

پنداشت از عدالت اقتصادی

۴۷.۸ درصد بازنشستگان در پاسخ به «بیشتر ثروتمندان ایران از طرق غیر قانونی یا رانت و پارتی به این ثروت دست یافته‌اند» موافق و کاملاً موافق بوده‌اند و ۱۸.۱ درصد مخالف یا کاملاً مخالف آن بوده‌اند. در مقایسه با جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار بازنشستگان بیشترین مخالفت با این جمله را داشته‌اند. میزان موافقت بازنشستگان با وجود بی‌عدالتی اقتصادی در مقایسه با کل جمعیت بیشتر اما به نسبت گروه‌های شاغل و بیکار کم‌تر بوده است.

پنداشت ایرانیان بازنشسته از عدالت اقتصادی و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش	کاملاً مخالف و مخالف	نه موافق، نه مخالف	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته		۱۸.۱	۳۴	۴۷.۸
شاغل		۱۶.۸	۳۵.۱	۴۸.۱
بیکار		۱۵.۸	۳۵.۲	۴۹
کل		۱۶.۶	۳۵.۸	۴۶.۷

پنداشت از عدالت سیاسی

در پاسخ به «حکومت به همه مردم به یک چشم نگاه می‌کند» ۳۹.۳ درصد بازنشستگان کاملاً مخالف و مخالف و ۳۰.۶ درصد موافق و کاملاً موافق بوده‌اند. اگرچه این پاسخ‌ها نشان می‌دهد بیشتر بازنشستگان عدم وجود عدالت سیاسی را ابراز کرده‌اند اما در مقایسه با کل جمعیت و گروه‌های شاغل و بیکار نسبت مخالفت کم‌تر و موافقت بیشتری ابراز شده است.

پنداشت ایرانیان بازنشسته از عدالت سیاسی و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش	کاملاً مخالف و مخالف	نه موافق، نه مخالف	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته		۳۹.۳	۳۰.۱	۳۰.۶
شاغل		۴۲.۴	۳۰.۱	۲۷.۵
بیکار		۴۴.۱	۲۹.۴	۲۶.۵
کل		۴۰.۴	۳۰.۹	۲۸.۲

پنداشت از عدالت قضایی

پنداشت از عدالت قضایی با دو پرسش «اگر حقی از کسی ضایع شود تا چه اندازه می‌تواند از طرق قانونی به حق خود برسد» و «قانون در مورد مردم و مسئولان یکسان اجرا می‌شود» مورد بررسی قرار گرفته است. در پاسخ به پرسش اول اغلب پاسخ‌گویان بازنشسته همچون گروه‌های شاغل و بیکار و همچنین کل جمعیت تا حدودی موافق امکان دستیابی به حق ضایع‌شده از طرق قانونی بوده‌اند، اگرچه میزان موافقت بازنشستگان در این خصوص پایین‌تر بوده است. اما در پاسخ به جمله دوم واکنش اغلب پاسخ‌گویان خیلی کم و کم بوده است، به این معنی که اغلب اعتقاد کم‌تری به وجود عدالت قضایی میان مردم و مسئولان ابراز داشته‌اند.

امکان دستیابی به حق ضایع‌شده از طرق قانونی از نظر بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

زیاد و خیلی زیاد	تا حدودی	خیلی کم و کم	نگرش متغیر
۲۸	۴۳.۵	۲۸.۵	بازنشسته
۲۷.۷	۴۵.۳	۲۶.۹	شاغل
۲۵.۳	۴۷.۵	۲۷.۲	بیکار
۲۷.۳	۴۶.۲	۲۵.۶	کل

اجرای یکسان قانون در مورد مردم و مسئولان از نظر بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش	خیلی کم و کم	تا حدودی	زیاد و خیلی زیاد
بازنشسته		۴۱.۲	۳۲.۱	۲۶.۶
شاغل		۴۲.۹	۳۴.۴	۲۲.۷
بیکار		۴۳.۳	۳۴.۴	۲۲.۳
کل		۴۰	۳۵.۲	۲۳.۸

پنداشت از عدالت قومی

در خصوص پنداشت از عدالت قومی بیشتر پاسخ‌گویان (اعم از بازنشسته و گروه‌های شاغل و بیکار) موافق و کاملاً موافق جمله «حکومت بین قومیت‌های مختلف تبعیض و فرق قائل نمی‌شود» بوده‌اند. بر اساس پاسخ‌های به دست آمده می‌توان گفت بازنشستگان بیشترین موافقت با وجود عدالت قومی و گروه بیکار بیشترین مخالفت با آن را ابراز کرده‌اند.

پنداشت ایرانیان بازنشسته از عدالت قومی و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش	کاملاً مخالف و مخالف	نه موافق، نه مخالف	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته		۲۸.۱	۳۳.۲	۳۸.۶
شاغل		۳۱.۷	۳۳.۴	۳۵
بیکار		۳۲.۷	۳۴.۳	۳۳
کل		۲۹.۵	۳۴.۳	۳۵.۳

عوامل موثر بر یافتن شغل

در خصوص عوامل موثر بر یافتن شغل میزان تاثیر عوامل «تخصص و شایستگی»، «پارتی و آشنا»، «شانس و اقبال» و «گرایش سیاسی» مورد پرسش قرار گرفته است. در میان این عوامل بازنشستگان ۴۳ درصد تاثیر عامل «تخصص و شایستگی»، ۷۶۶ درصد «پارتی و آشنا»، ۳۵۲ درصد «شانس و اقبال» و ۴۲۷ درصد «گرایش سیاسی» در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند. در مقایسه با کل جامعه، بازنشستگان نسبت بالاتری برای «تخصص و شایستگی» و «پارتی و آشنا» و نسبت پایین‌تری برای «شانس و اقبال» و «گرایش سیاسی» قائل بوده‌اند.

عوامل موثر بر یافتن شغل از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

زیاد و خیلی زیاد		متوسط		خیلی کم و کم		نگرش متغیر
		کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	
۳۹۸	۴۳	۳۰۳	۲۹۳	۲۹۹	۲۷۸	تخصص و شایستگی
۷۴۶	۷۶۶	۱۶۵	۱۵۴	۸۸	۷۹	پارتی و آشنا
۳۵۷	۳۵۲	۳۶۵	۲۵	۲۷۷	۲۹۸	شانس و اقبال
۴۰۵	۴۲۷	۳۹۴	۲۸۵	۲۰۲	۱۸۸	گرایش (خط و ربط) سیاسی

ارزش‌های بنیادین

احساس خوشبختی

احساس خوشبختی به عنوان یکی از ابعاد ارزش‌های بنیادین پاسخگویان مورد پرسش قرار گرفته است. بازنشستگان با ۴۹.۸ درصد بیش از کل جمعیت و گروه‌های شاغل و بیکار این احساس را در حد زیاد و خیلی زیاد بیان کرده‌اند.

احساس خوشبختی ایرانیان بازنشسته و مقایسه با سایر گروه‌ها

زیاد و خیلی زیاد	تا حدودی	خیلی کم و کم	نگرش متغیر
۴۹.۸	۳۷.۲	۱۳.۱	بازنشسته
۴۹.۱	۴۱.۲	۹.۸	شاغل
۳۱.۵	۴۷.۷	۲۰.۸	بیکار
۴۶.۸	۴۱.۸	۱۱	کل

نگرش به حال و آینده^۱

نگرش به حال و آینده در پنج بعد وضعیت دین‌داری مردم، وضعیت سیاسی، وضعیت اجتماعی (جرائم)، وضعیت اخلاقی و وضعیت اقتصادی (فاصله ثروتمندان و فقیران) مورد بررسی قرار گرفته است. در اغلب این ابعاد از وضعیت فعلی نسبت به پنج سال قبل و پیش‌بینی پاسخ‌گو نسبت به پنج سال آینده پرسیده شده است. در خصوص وضعیت اخلاقی رواج صفات اخلاقی مثبت و منفی در پنج سال آینده مورد پرسش قرار گرفته است.

در خصوص وضع دین‌داری ۶۳.۹ درصد بازنشستگان معتقدند دین‌داری نسبت به پنج سال قبل کم‌تر شده و ۶۰.۷ درصد پیش‌بینی کرده‌اند که در پنج سال آینده هم کم‌تر خواهد شد.

۱. در موارد مربوط به ۵ سال قبل، افراد بالاتر از ۱۸ سال مورد پرسش قرار گرفته‌اند.

در خصوص وضعیت سیاسی ۵۱.۲ درصد بازنشستگان معتقدند وضعیت نسبت به پنج سال قبل بهتر شده و ۵۰ درصد پیش‌بینی کرده‌اند که در پنج سال آینده هم بهتر خواهد شد.

در خصوص وضعیت اجتماعی (جرایم)، ۵۳.۹ درصد بازنشستگان معتقدند جرایم نسبت به پنج سال قبل بیشتر شده و ۴۹.۷ درصد پیش‌بینی کرده‌اند که در پنج سال آینده هم بیشتر خواهد شد.

در خصوص وضعیت اخلاقی در پنج سال آینده ۷۶.۵ درصد بازنشستگان معتقدند رواج صفات اخلاقی منفی بیشتر و ۶۷.۱ درصد معتقد رواج صفات اخلاقی مثبت کمتر خواهد شد.

در خصوص وضعیت اقتصادی (فاصله ثروتمندان و فقیران) ۷۸.۸ درصد بازنشستگان معتقدند فاصله فقرا و ثروتمندان نسبت به پنج سال قبل بیشتر شده و ۷۸.۳ درصد پیش‌بینی کرده‌اند که در پنج سال آینده هم بیشتر خواهد شد.

وضع دین‌داری مردم از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

نگرش		بیشتر شده / خواهد شد		کمتر شده / خواهد شد		فرقی نکرده / نخواهد کرد	
		کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان
وضع فعلی نسبت به ۵ سال قبل		۹.۷	۶۳.۹	۶۶.۲	۲۲.۶	۲۴	
وضعیت در ۵ سال آینده		۱۰.۲	۶۰.۷	۶۴.۸	۲۵.۷	۲۵	

وضع سیاسی مردم از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

نگرش		بهتر شده / خواهد شد		بدتر شده / خواهد شد		فرقی نکرده / نخواهد کرد	
		کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان
وضع فعلی نسبت به ۵ سال قبل		۴۶.۴	۱۹.۱	۲۲.۲	۲۹.۷	۳۱.۴	
وضعیت در ۵ سال آینده		۵۰	۱۶.۷	۲۲.۲	۳۳.۴	۳۱.۴	

وضع جرایم مردم از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

فرقی نکرده/ نخواهد کرد		کمتر شده/ خواهد شد		بیشتر شده/ خواهد شد		نگرش متغیر
کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	
۲۳.۳	۲۳	۱۹.۳	۲۳.۲	۵۷.۴	۵۳.۹	وضع فعلی نسبت به ۵ سال قبل
۲۶.۳	۲۶.۵	۲۱.۲	۲۳.۸	۵۲.۶	۴۹.۷	وضعیت در ۵ سال آینده

وضع اخلاقی مردم از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

فرقی نخواهد کرد		کمتر خواهد شد		بیشتر خواهد شد		نگرش متغیر
کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	
۱۱.۲	۱۱.۳	۹.۴	۱۲.۲	۷۹.۴	۷۶.۵	رواج صفات اخلاقی منفی در ۵ سال آینده
۱۵.۵	۱۶.۲	۷۱	۶۷.۱	۱۳.۵	۱۶۶	رواج صفات اخلاقی مثبت در ۵ سال آینده

وضع فقر و نابرابری مردم از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

فرقی نکرده/ نخواهد کرد		کمتر شده/ خواهد شد		بیشتر شده/ خواهد شد		نگرش متغیر
کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	
۱۵.۹	۱۳.۴	۷.۷	۷.۸	۷۶.۳	۷۸.۸	وضع فعلی نسبت به ۵ سال قبل
۱۵.۶	۱۳.۷	۸.۵	۸	۷۶	۷۸.۳	وضعیت در ۵ سال آینده

نگرش در حوزه اقتصاد

پرداخت یارانه

در خصوص پرداخت یارانه نظر ۴۵.۴ درصد بازنشستگان این بوده است که «به همین شکل فعلی ادامه یابد» و ۴۱.۶ درصد خواسته‌اند «فقط به نیازمندان پرداخت شود». سایر گزینه‌ها «در نیازهای عمومی سرمایه‌گذاری شود» ۵.۴ درصد، «به همین شکل ولی با پول بیشتر» ۳ درصد، «به طور کامل قطع شود» ۲.۸ درصد و «به حالت اول برگردد» ۱.۹ درصد نظر بازنشستگان را به خود اختصاص داده‌اند. نظرات بازنشستگان در خصوص پرداخت یارانه در مقایسه با کل جمعیت و گروه‌های شاغل و بیکار هم از نظر ترتیب و هم از نظر نسبت‌ها تقریباً مشابه بوده است.

نظر بازنشستگان در خصوص پرداخت یارانه و مقایسه با سایر گروه‌ها

کل	بیکار	شاغل	بازنشسته	متغیر
				نگرش
۴۵.۱	۴۳.۸	۴۳	۴۵.۴	به همین شکل فعلی ادامه یابد
۲.۷	۳.۳	۳.۱	۳	به همین شکل ولی با پول بیشتر
۵.۱	۴.۶	۶.۳	۵.۴	در نیازهای عمومی (مثل بهداشت، آموزش و ...) سرمایه‌گذاری شود
۴۳.۳	۴۴.۶	۴۳.۹	۴۱.۶	فقط به نیازمندان پرداخت شود
۲.۶	۲.۹	۲.۵	۲.۸	به طور کامل قطع شود
۱.۲	۰.۷	۱.۳	۱.۹	به حالت اول برگردد

آزادسازی قیمت‌ها

۵۵.۸ درصد بازنشستگان در خصوص آزادسازی قیمت‌ها کاملاً مخالف و مخالف بوده‌اند.

نظر بازنشستگان در خصوص آزادسازی قیمت‌ها و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	کاملاً مخالف و مخالف	نه موافق، نه مخالف	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته	۵۵.۸	۲۹	۱۵.۳
شاغل	۵۶	۲۷.۷	۱۶.۳
بیکار	۵۴.۸	۲۹.۲	۱۵.۹
کل	۵۵.۵	۲۹.۳	۱۵.۲

پرداخت مالیات

در خصوص پرداخت مالیات ۴۷.۱ درصد بازنشستگان با گزاره «با پرداخت خمس و زکات نیازی به پرداخت مالیات نیست»، ۳۵.۳ درصد با «حاضرم در ازای بهبود خدمات عمومی مالیات بیشتری پردازم»، ۳۷.۹ درصد با «کشور فقط با مالیات اداره شود و پول نفت سرمایه‌گذاری شود» کاملاً مخالف و مخالف و ۵۱.۶ درصد با «وضع فعلی دریافت مالیات عادلانه نیست»، ۵۹.۵ درصد با «امروزه ثروتمندان از پرداخت مالیات فرار می‌کنند» و ۴۵.۱ درصد با «در وضع فعلی، پرداخت مالیات منجر به بهبود خدمات دولتی نشده است» موافق و کاملاً موافق بوده‌اند.

نظر بازنشستگان در خصوص پرداخت مالیات در مقایسه با کل جامعه

موافق و کاملاً موافق		نه موافق، نه مخالف		کاملاً مخالف و مخالف		نگرش
۲۶.۳	۲۶.۲	۳۳	۲۶.۷	۴۰.۷	۴۷.۱	با پرداخت خمس و زکات نیازی به پرداخت مالیات نیست
۴۷.۸	۵۱.۶	۳۷.۹	۳۵.۵	۱۴.۲	۱۲.۹	وضع فعلی دریافت مالیات عادلانه نیست
۲۷.۴	۳۱.۳	۳۶.۸	۳۳.۴	۳۵.۷	۳۵.۳	حاضریم در ازای بهبود خدمات عمومی مالیات بیشتری بپردازیم
۲۴.۶	۲۸.۱	۳۹.۵	۳۴	۳۵.۹	۳۷.۹	کشور فقط با مالیات اداره شود و پول نفت سرمایه‌گذاری شود
۵۷.۴	۵۹.۵	۳۳.۳	۳۱.۲	۹.۳	۹.۳	امروزه ثروتمندان از پرداخت مالیات فرار می‌کنند
۴۴.۴	۴۵.۱	۴۳.۶	۴۱.۱	۱۲.۱	۱۳.۸	در وضع فعلی، پرداخت مالیات منجر به بهبود خدمات دولتی نشده است

نگرش در حوزه سیاست

علاقه سیاسی

میزان پیگیری اخبار سیاسی کشور توسط ۴۳.۳ درصد بازنشستگان در حد زیاد و خیلی زیاد بوده است. این میزان در مقایسه با کل جمعیت و گروه‌های شاغل و بیکار بیشتر بوده است.

میزان پیگیری اخبار سیاسی کشور توسط بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

زبان	متغیر	خیلی کم و کم	تا حدودی	زیاد و خیلی زیاد
بازنشسته	۲۶.۷	۳۰	۴۳.۳	
شاغل	۲۸.۵	۳۴.۹	۳۶.۶	
بیکار	۳۵.۶	۳۴.۹	۲۹.۵	
کل	۳۵.۶	۳۴.۱	۳۰.۴	

طریقه پیگیری اخبار

در خصوص رسانه‌های مورد استفاده بازنشستگان برای پیگیری اخبار کشور بیش از همه تلویزیون با ۸۹.۵ درصد و پس از آن با فاصله بسیار رادیو داخلی با ۱۰.۷ درصد ذکر شده است. رسانه‌های با کم‌ترین استفاده برای پیگیری اخبار بازنشستگان رادیوهای خارجی با ۰.۹ درصد، شبکه‌های اجتماعی مجازی با ۱.۴ درصد و سایت‌های اینترنت با ۳.۴ درصد بیان شده‌اند.

در مقایسه با رسانه‌های مورد استفاده جمعیت کل برای پیگیری اخبار، استفاده بازنشستگان از رادیو داخلی دو برابر جمعیت کل و استفاده آن‌ها از سایت‌های اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی کم‌تر از نصف جمعیت کل بوده است.

رسانه مورد استفاده بازنشستگان برای پیگیری اخبار کشور و مقایسه با سایر گروه‌ها

کل	بیکار	شاغل	بازنشسته	متغیر
				رسانه
۵۴	۴۹	۶۳	۱۰۷	رادیو داخلی
۸۲	۷۸.۵	۸۰.۷	۸۹.۵	تلویزیون داخلی
۶۲	۶۳	۷۸	۷۱	روزنامه‌ها و مجلات
۸	۱۰.۱	۱۰	۳.۴	سایت‌های اینترنت
۰.۷	۰.۸	۰.۹	۰.۹	رادیوهای خارجی
۷.۴	۸.۷	۸.۸	۵.۷	تلویزیون‌های ماهواره‌ای
۷.۶	۷.۸	۷.۶	۵.۵	گفت‌وگو با دیگران
۳.۴	۴.۹	۳.۹	۱.۴	شبکه‌های اجتماعی مجازی
<p>پرسش مربوط به استفاده از رسانه‌ها با پاسخ‌های بله-خیر همراه بوده است که در جدول پاسخ‌های مثبت استخراج شده‌اند.</p>				

مشارکت سیاسی

در خصوص مشارکت سیاسی ۹۳.۲ درصد بازنشستگان در آخرین انتخابات ریاست جمهوری، ۹۰.۱ درصد در آخرین انتخابات مجلس شورای اسلامی و ۸۸.۶ درصد در آخرین انتخابات شوراها مشارکت کرده‌اند که در همه موارد مشارکت بالاتری نسبت به کل جمعیت را نشان می‌دهد. باوجود این که مشارکت بازنشستگان در همه موارد، به ویژه در انتخابات پیشین، بالاتر از متوسط کل جامعه بوده است اما افت چشم‌گیر پیش‌بینی مشارکت بازنشستگان در انتخابات بعدی نسبت به کل جامعه قابل توجه است. در خصوص انتخابات بعدی تفاوت میزان مشارکت بازنشستگان نسبت به کل جمعیت کم‌تر است.

میزان مشارکت بازنشستگان در انتخابات مختلف در مقایسه با کل جامعه

انتخابات شوراها		انتخابات مجلس شورای اسلامی		انتخابات ریاست جمهوری		نگرش متغیر
۷۷.۷	۸۸.۶	۷۶.۲	۹۰.۱	۸۳.۹	۹۳.۲	آخرین انتخابات
۷۵.۵	۷۹.۲	۷۵.۷	۸۱.۴	۷۹.۴	۸۲.۳	انتخابات بعدی

- عدم مشارکت کل جامعه شامل «مشمول نمی‌شدم» هم بوده است.
- پرسش در خصوص انتخابات بعدی شامل گزینه «نمی‌دانم» هم بوده است.

تاثیر سیاسی

۴۳.۵ درصد بازنشستگان با جمله «حکومت برای رای و نظر مردم اهمیت قائل است» موافق و کاملاً موافق بوده‌اند.

نظر بازنشستگان در خصوص تاثیر سیاسی و مقایسه با سایر گروه‌ها

موافق و کاملاً موافق	نه موافق، نه مخالف	کاملاً مخالف و مخالف	نگرش متغیر
۴۳.۵	۳۴.۶	۲۱.۹	بازنشسته
۴۱.۷	۳۳.۳	۲۵.۱	شاغل
۴۰.۹	۳۱.۹	۲۷.۲	بیکار
۴۲.۳	۳۴.۲	۲۳.۵	کل

احساس آزادی سیاسی

۴۳.۲ درصد بازنشستگان با جمله «مردم می‌ترسند از حکومت انتقاد کنند» موافق و کاملاً موافق بوده‌اند.

نظر بازنشستگان در خصوص احساس آزادی سیاسی و مقایسه با سایر گروه‌ها

نگرش متغیر	کاملاً مخالف و مخالف	نه موافق، نه مخالف	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته	۲۳.۸	۳۳.۱	۴۳.۲
شاغل	۲۱.۹	۳۱.۷	۴۶.۵
بیکار	۱۸.۴	۳۲.۷	۴۸.۹
کل	۲۱.۲	۳۳.۳	۴۵.۶

احساس آزادی فرهنگی - اجتماعی

در خصوص آزادی فرهنگی و اجتماعی بازنشستگان در استفاده از تلویزیون‌های ماهواره‌ای، ۵۰.۲ درصد، سایت‌های اینترنتی ۵۳.۴ درصد و شبکه‌های اجتماعی مجازی ۵۶ درصد احساس آزادی در حد زیاد و خیلی زیاد داشته‌اند.

احساس آزادی فرهنگی - اجتماعی ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

نگرش متغیر	خیلی کم و کم		تا حدودی		زیاد و خیلی زیاد	
	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان
استفاده از تلویزیون‌های ماهواره‌ای	۲۱.۸	۲۲.۴	۲۶.۸	۲۷.۴	۵۱.۴	۵۰.۲
استفاده از سایت‌های اینترنتی	۱۵.۷	۱۴.۷	۳۹.۱	۳۱.۹	۵۵.۱	۵۳.۴
استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی	۱۴.۴	۱۴.۳	۲۸.۲	۲۹.۶	۵۷.۵	۵۶

نگرش در حوزه امنیت

در خصوص امنیت سیاسی، میزان امنیت احزاب و گروه‌های قانونی برای انتقاد و فعالیت سیاسی از نظر ۳۰.۱ درصد بازنشستگان زیاد و خیلی زیاد، ۴۴.۳ درصد تا حدودی و ۲۵.۶ درصد خیلی کم و کم بوده است.

در خصوص امنیت اخلاقی، میزان احترام آبرو و حیثیت افراد جامعه از نظر ۳۷.۱ درصد بازنشستگان زیاد و خیلی زیاد، ۴۳.۳ درصد تا حدودی و ۱۹.۷ درصد خیلی کم و کم بوده است.

در خصوص امنیت اخلاقی، میزان امنیت مال و اموال مردم در شرایط فعلی جامعه از نظر ۴۴ درصد بازنشستگان زیاد و خیلی زیاد، ۳۸.۶ درصد تا حدودی و ۱۷.۳ درصد خیلی کم و کم بوده است.

در هر سه بعد امنیت سیاسی، اخلاقی و اقتصادی بازنشستگان در مقایسه با جمعیت کل میزان امنیت بالاتری را ابراز کرده‌اند.

وضعیت ابعاد مختلف امنیت از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

زیاد و خیلی زیاد		تا حدودی		خیلی کم و کم		نگرش متغیر
۲۹	۳۰.۱	۴۸.۶	۴۴.۳	۲۲.۴	۲۵.۶	<u>امنیت سیاسی</u> (احزاب و گروه‌های قانونی برای انتقاد کردن و فعالیت سیاسی خود تا چه اندازه امنیت دارند؟)
۳۶.۷	۳۷.۱	۴۳.۵	۴۳.۳	۱۹.۸	۱۹.۷	<u>امنیت اخلاقی</u> (آبرو و حیثیت افراد در جامعه ما تا چه اندازه محترم شمرده می‌شود؟)
۴۱.۲	۴۴	۴۰.۴	۳۸.۶	۱۸.۴	۱۷.۳	<u>امنیت اقتصادی</u> (در شرایط فعلی مال و اموال مردم در جامعه ما تا چه اندازه در امان است؟)

اعتماد

در خصوص اعتماد به رسانه‌ها، در مجموع اعتماد بیشتری نسبت به رسانه‌های رسمی داخلی ابراز شده است. بازنشستگان نسبت به کل جامعه اعتماد بیشتری را به رادیو و تلویزیون ایران و روزنامه‌ها و سایت‌های خبری داخلی و اعتماد کم‌تری به تلویزیون‌های ماهواره‌ای و اینترنت و شبکه‌های مجازی بیان کرده‌اند. در خصوص میزان اعتماد به نهادهای حکومتی (مجلس شورای اسلامی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان، قوه قضاییه، دولت و شهرداری) و همچنین اعتماد به روحانیون (هر دو گروه روحانیون حکومتی و سایرین) بازنشستگان اعتماد بیشتری را ابراز کرده‌اند.

وضعیت ابعاد مختلف اعتماد از نظر ایرانیان بازنشسته در مقایسه با کل جامعه

ابعاد	نگرش متغیر	خیلی کم و کم		متوسط		زیاد و خیلی زیاد	
		کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان
اعتماد به رسانه‌ها (میزان قابل اعتماد بودن اخبار هر کدام از منابع خبری)	رادیو و تلویزیون ایران	۱۶	۱۷.۱	۲۵.۳	۲۸.۱	۵۸.۶	۵۴.۸
	روزنامه‌ها و سایت‌های خبری داخلی	۲۲.۷	۲۵.۹	۳۶.۳	۳۷.۱	۴۱	۳۶.۹
	تلویزیون‌های ماهواره‌ای	۶۹.۲	۶۳.۹	۳۳.۴	۳۴.۹	۷.۳	۱۱.۳
	اینترنت و شبکه‌های مجازی	۶۶.۱	۵۹.۷	۲۶.۱	۲۸.۳	۷.۸	۱۲
اعتماد به نهادهای حکومتی (میزان اعتماد پاسخ‌گویی به هر کدام سازمان‌ها و نهادهای)	مجلس شورای اسلامی	۱۹.۱	۱۹.۶	۲۹.۶	۳۳.۶	۵۱.۳	۴۶.۹
	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۹	۱۸.۸	۲۸.۸	۳۲.۷	۵۲.۲	۴۸.۵
	شورای نگهبان	۱۹.۱	۱۹	۲۶.۷	۳۲	۵۴.۲	۴۹.۱
	قوه قضاییه	۲۱	۱۹.۹	۲۸	۳۱.۴	۵۰.۹	۴۸.۷
	دولت	۱۷.۱	۱۸.۶	۲۷.۸	۳۱.۶	۵۵	۴۹.۹
	شهرداری	۲۷.۶	۲۸.۱	۳۱.۸	۳۴.۹	۴۰.۷	۳۷

اعتماد بازنشستگان به روحانیون در مقایسه با کل جامعه

کل	بازنشستگان		اعتماد به روحانیون
۱۲.۵	۱۲.۲	روحانیون حکومتی	
۱۸.۴	۱۸.۱	بقیه روحانیون	
۴۴.۴	۴۸.۵	هر دو	
۲۴.۷	۲۱.۲	هیچ کدام	

هنجار وفاداری

وفاداری ملی

وفاداری ملی در دو بعد وفاداری مردم با پرسش «امیدواریم ایران دوباره جنگی را تجربه نکند، اما چنانچه جنگ ناخواسته‌ای بر کشور تحمیل شود و دولت از افراد بخواهد که داوطلبانه به جبهه بروند، فکر می‌کنید مردم تا چه اندازه به این دعوت پاسخ مثبت می‌دهند؟» و وفاداری پاسخ‌گویان با پرسش «شما در چنین اوضاعی، تا چه اندازه حاضرید به جبهه (یا کمک در پشت جبهه فقط برای زنان و افراد ناتوان) بروید؟» مورد بررسی قرار گرفته است.

بازنشستگان ۵۹.۴ درصد وفاداری مردم را ۶۵ درصد وفاداری پاسخ‌گو را در حد زیاد و خیلی زیاد بیان کرده‌اند. در مقایسه با جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار بازنشستگان وفاداری بیشتری ابراز داشته‌اند.

نگرش ایرانیان بازنشسته در خصوص وفاداری ملی و مقایسه با سایر گروه‌ها

زیاد و خیلی زیاد		تا حدودی		خیلی کم و کم		نگرش متغیر
وفاداری پاسخ‌گو	وفاداری مردم	وفاداری پاسخ‌گو	وفاداری مردم	وفاداری پاسخ‌گو	وفاداری مردم	
۶۵	۵۹.۴	۲۰.۷	۲۵.۳	۱۴.۲	۱۵.۲	بازنشسته
۶۳.۸	۵۴.۷	۲۱.۸	۲۸.۱	۱۴.۳	۱۷.۱	شاغل
۶۱.۹	۵۲.۹	۲۲.۴	۲۸.۱	۱۵.۸	۱۹.۱	بیکار
۶۱.۷	۵۴.۹	۲۳.۸	۲۸	۱۴.۶	۱۷	کل

ارزیابی اخلاقی

ارزیابی اخلاقی در چهار بعد ویژگی‌های اخلاقی، ولع اقتصادی، خودگرایی و زرنگی و فرصت‌طلبی مورد سوال قرار گرفته است.

ارزیابی بازنشستگان از میزان رواج ویژگی‌های اخلاقی در مقایسه با کل جمعیت عموماً در خصوص اخلاقیات منفی بیشتر و در خصوص اخلاقیات مثبت کم‌تر بوده است.

در خصوص ولع اقتصادی با سوال «مهم پول درآوردن است، این که از چه راهی به دست بیاید مهم نیست» بازنشستگان با ۸۸.۷ درصد بیش از کل جمعیت با ۸۴.۸ درصد نظر کاملاً مخالف و مخالف را ابراز کرده‌اند.

در خصوص خودگرایی با پرسش «در اوضاع فعلی آدم فقط باید به فکر خودش باشد» بازنشستگان با ۷۰.۵ بیش از کل جمعیت با ۶۳.۳ نظر کاملاً مخالف و مخالف را ابراز کرده‌اند.

در خصوص زرنگی و فرصت‌طلبی با پرسش «بیشتر مردم اگر موقعیتی گیرشان بیاید سر همدیگر را کلاه می‌گذارند» بازنشستگان با ۵۰.۲ درصد کم‌تر از کل جمعیت با ۵۵.۱ درصد نظر موافق و کاملاً موافق را ابراز کرده‌اند.

ارزیابی بازنشستگان از وضعیت اخلاقی مردم در مقایسه با کل جامعه

زیاد و خیلی زیاد		تا حدودی		خیلی کم و کم		نگرش متغیر	ویژگی‌های اخلاقی مردم (میزان رواج هر یک از این ویژگی‌ها در بین مردم)
		کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان		
۹.۲	۹.۸	۳۴.۵	۳۴.۸	۵۶.۴	۵۵.۳	گذشت	
۱۲.۱	۱۱.۴	۴۰.۸	۴۰.۷	۴۷	۴۸	امانت‌داری	
۹	۱۰	۳۵.۹	۳۶.۸	۵۵.۱	۵۳.۲	انصاف	
۱۷.۸	۲۰.۸	۴۲.۱	۴۲	۴۰.۱	۳۷.۲	دستگیری از نیازمندان	
۷۱.۸	۶۹.۵	۱۹.۶	۲۲.۱	۸.۶	۸.۴	دروغ‌گویی	
۱۶.۶	۱۵.۸	۴۳	۴۵.۳	۴۰.۴	۳۸.۸	پای‌بندی به قول و قرار	
۶۴.۸	۶۴.۴	۲۴.۶	۲۵.۸	۱۰.۵	۹.۹	دورویی و تظاهر	
۶۸.۱	۶۸.۱	۲۲.۹	۲۲.۹	۸.۹	۹.۱	تقلب و کلاهبرداری	
۶۶.۳	۶۶.۳	۲۵.۳	۲۴.۳	۸.۵	۹.۳	تملق و چاپلوسی	
۵۱.۴	۵۱.۷	۳۶.۲	۳۵	۱۲.۴	۱۳.۳	بلبلی	
۱۳.۳	۱۴.۴	۳۴.۷	۳۳.۴	۵۲	۵۲.۳	صبر و بردباری	
۱۲.۷	۱۲.۳	۴۱	۳۹.۷	۴۶.۳	۴۸	مهر و اخوت	
۱۳.۳	۱۲.۳	۳۹.۹	۳۹	۴۶.۷	۴۷.۸	جوان‌مردی	
۷۵	۷۵.۳	۱۸.۲	۱۸.۵	۷.۱	۶.۳	تجمل‌گرایی	
۵۴.۹	۵۵.۵	۳۰.۵	۳۰.۳	۱۴.۶	۱۴.۲	رباخواری	
موافق و کاملاً موافق		نه موافق، نه مخالف		کاملاً مخالف و مخالف			
۵.۴	۳.۹	۹.۸	۷.۴	۸۴.۸	۸۸.۷	ولع اقتصادی (مهم پول درآوردن است، این که از چه راهی به دست بیاید مهم نیست)	
۱۸.۳	۱۴.۳	۱۸.۳	۱۵.۲	۶۳.۳	۷۰.۵	خودگرایی (در اوضاع فعلی آدم فقط باید به فکر خودش باشد)	
۵۵.۱	۵۰.۲	۲۱.۱	۲۰.۸	۲۴.۲	۲۹	زرنگی و فرصت‌طلبی (بیشتر مردم اگر موقعیتی گیرشان بیاید سر همدیگر را کلاه می‌گذارند)	

هویت**هویت ملی**

۷۷ درصد بازنشستگان در مقابل ۱۷۸ درصد جمعیت کل، ۱۹۵ درصد گروه شاغل و ۲۵۱ درصد گروه بیکار ابراز تمایل کرده‌اند که در کشوری غیر از ایران زندگی کنند. تمایل بازنشستگان به تابعیت و داشتن گذرنامه کشوری غیر از ایران ۱۰۵ درصد، در مقابل ۲۰۹ درصد جمعیت کل، ۲۲۵ درصد گروه شاغل و ۲۷۹ درصد گروه بیکار بیان شده است.

میزان افتخار بازنشستگان به ایرانی بودن با ۹۱۷ درصد بیش از جمعیت کل با ۸۶۴ درصد بیان شده است.

هویت ملی از منظر بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

کل		بیکار		شاغل		بازنشسته		متغیر نگرش
۱۷۸		۲۵۱		۱۹۵		۷۷		آیا شما تمایل دارید در کشوری غیر از ایران زندگی کنید؟
۲۰۹		۲۷۹		۲۲۵		۱۰۵		آیا تمایل دارید تابعیت و گذرنامه کشوری غیر از ایران را داشته باشید؟
زیاد و خیلی زیاد		متوسط		خیلی کم و کم				
کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان			
۸۶۴	۹۱۷	۱۰۳	۵۹	۳۳	۲۳	تا چه حد به ایرانی بودن خود افتخار می‌کنید؟		

این پرسش با پاسخ‌های بله-خیر همراه بوده است که در جدول پاسخ‌های مثبت استخراج شده‌اند.

گروه‌های مرجع

گروه‌های مرجع با پرسش «در مسائل و موضوعات مهم سیاسی نظر چه فرد یا گروهی برای شما مهم‌تر است؟» مورد بررسی قرار گرفته است. از نظر بازنشستگان به ترتیب خانواده، علما و روحانیون، مراجع تقلید و مسئولان کشور بیشترین گروه‌های محل رجوع بازنشستگان ذکر شده‌اند. در مقایسه جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار با نسبت بالاتری خانواده را به عنوان اولین گروه مرجع انتخاب کرده‌اند و سپس مسئولان کشور و بعد آن علما و روحانیون و مراجع تقلید را به عنوان گروه مرجع برشمرده‌اند.

میزان اهمیت گروه‌های مرجع مختلف از نظر بازنشستگان و مقایسه یا سایر گروه‌ها

کل	بیکار	شاغل	بازنشسته	متغیر فرد یا گروه
۳۸.۲	۳۶.۲	۳۱.۹	۲۸.۸	خانواده
۱۲.۷	۱۱	۱۳.۳	۱۷.۳	علماء و روحانیون
۱۱	۹.۶	۱۰.۹	۱۴.۶	مراجع تقلید
۶.۷	۷.۵	۷.۹	۶	اساتید دانشگاه
۱.۳	۱	۱.۳	۱.۱	معلمین
۱۴.۹	۱۴.۱	۱۳.۸	۱۴.۶	مسئولان کشور
۷.۳	۸.۲	۸.۲	۶.۸	گروه‌های سیاسی
۱.۴	۱.۳	۲	۱.۴	روزنامه‌نگاران
۳.۷	۳.۶	۴	۳.۸	بزرگان و ریش سفیدها
۰.۶	۰.۷	۰.۷	۰.۴	هنرمندان
۰.۶	۱	۰.۷	۰.۴	ورزشکاران
۵	۷.۵	۵.۷	۳.۶	دوستان
۹.۴	۱۰	۱۰.۴	۹.۳	هیچ‌کدام

ابن پرسش با پاسخ‌های بله-خیر همراه بوده است که در جدول پاسخ‌های مثبت استخراج شده‌اند.

ارزیابی از عملکرد حکومت

عملکرد حکومت یا پرسش از میزان موفقیت حکومت از تحقق «ایجاد امنیت در جامعه»، «افزایش رفاه مردم»، «حفظ ارزش‌های دینی»، «اجرای قانون»، «حمایت از آزادی بیان»، «ارتقای ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی»، «سلامت اقتصادی و اداری»، «کاهش فقر و نابرابری» و «حفاظت از محیط زیست» مو ارزیابی قرار گرفته است. ارزیابی بازنشستگان از میزان موفقیت به جز ایجاد امنیت در حد زیاد و خیلی زیاد و کاهش فقر و نابرابری در حد خیلی کم و کم در سایر موارد عموماً در حد متوسط ارزیابی شده است. تقریباً در همه موارد بازنشستگان ارزیابی بهتری از عملکرد حکومت نسبت به کل جامعه ابراز کرده‌اند.

ارزیابی ایرانیان بازنشسته از میزان موفقیت حکومت در مقایسه با کل جامعه

زیاد و خیلی زیاد		متوسط		خیلی کم و کم		نگرش موارد
۵۳۶	۵۲۹	۳۳۳	۳۳۵	۱۳	۱۳۷	ایجاد امنیت در جامعه
۲۲۴	۲۵۳	۴۲	۳۹۶	۳۵۶	۳۵۱	افزایش رفاه مردم
۳۴۲	۳۸۲	۴۲۱	۴۰۶	۲۳۷	۲۱۲	حفظ ارزش‌های دینی
۲۸۱	۳۱۱	۴۵۵	۴۴۹	۲۶۴	۲۴	اجرای قانون
۲۲۷	۲۶۱	۴۳۱	۴۲۵	۳۴۱	۳۱۵	حمایت از آزادی بیان
۲۶۴	۲۸۷	۴۶۱	۴۴۷	۲۷۴	۲۶۶	ارتقای ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی
۱۵۱	۱۵۳	۳۶۹	۳۷۲	۴۷۹	۴۷۶	سلامت اقتصادی و اداری
۱۲۶	۱۳۵	۳۰۷	۲۸۱	۵۶۸	۵۸۴	کاهش فقر و نابرابری
۲۳۴	۲۴	۴۱۶	۴۰۴	۳۴۹	۳۵۷	حفاظت از محیط زیست

مصرف کالاهای فرهنگی

میزان دسترسی بازنشستگان به اینترنت ۲۳.۱ درصد بیان شده است که در مقابل مصرف ۴۷.۲ درصد جمعیت کل، ۵۳ درصد جمعیت شاغل و ۵۶.۵ درصد جمعیت بیکار از اینترنت نشان از مصرف بسیار کم‌تر بازنشستگان از اینترنت نسبت به این گروه‌ها دارد.

نحوه دسترسی بازنشستگان مصرف‌کننده اینترنت عموماً از طریق اینترنت منزل بوده است (۶۹.۵ درصد) و پس از آن با میزان بسیار کم‌تری (۲۹ درصد) استفاده از اینترنت گوشی هوشمند عمومیت داشته است.

در پاسخ به پرسش «چقدر اطلاعات و اخبار و آگاهی‌های کسب‌شده از دنیای مجازی (اینترنت و شبکه‌های مجازی) با واقعیات بیرونی سازگار است؟» بازنشستگان ۷۲.۴ درصد در مقابل ۶۰.۳ درصد جمعیت کل سازگاری در حد خیلی کم و کم را ابراز داشته‌اند.

در پاسخ به پرسش «زندگی شما چقدر تحت تاثیر شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی است؟» بازنشستگان ۸۶ درصد در مقابل ۷۶.۲ درصد جمعیت کل تاثیر در حد خیلی کم و کم را ابراز داشته‌اند.

در پاسخ به پرسش «چقدر با کسانی که در شبکه‌های اجتماعی آشنا می‌شوید در دنیای واقعی ارتباط برقرار می‌کنید؟» بازنشستگان ۸۳.۱ درصد در مقابل ۷۳.۹ درصد جمعیت کل ارتباط واقعی در حد خیلی کم و کم را ابراز داشته‌اند.

در پاسخ به پرسش «تا چه اندازه به این شبکه‌های اعتماد دارید؟» بازنشستگان ۸۸.۸ درصد در مقابل ۸۰.۱ درصد جمعیت کل اعتماد در حد خیلی کم و کم را ابراز داشته‌اند.

به این ترتیب به نظر می‌رسد میزان نفوذ و در عین حال تاثیرگذاری اینترنت در زندگی روزمره بازنشستگان بسیار کم‌تر از کل جامعه ابراز شده است.

دسترسی و چگونگی دسترسی بازنشستگان به اینترنت و مقایسه با سایر گروه‌ها

کل	بیکار	شاغل	بازنشسته	متغیر
				موارد
۴۷.۲	۵۶.۵	۵۳	۲۳.۱	دسترسی به اینترنت
چگونگی دسترسی مصرف‌کنندگان اینترنت				
۴۲.۴	۳۵.۱	۴۳	۶۹.۵	اینترنت در منزل
۴	۴.۹	۳.۷	۳	اینترنت در کافی‌نت
۸۶	۲.۲	۱۷	۵.۲	اینترنت در محل کار یا تحصیل
۵۶.۳	۶۵.۳	۵۳	۲۹	اینترنت از گوشی هوشمند

این پرسش با پاسخ‌های بله-خیر همراه بوده است که در جدول پاسخ‌های مثبت استخراج شده‌اند.

نظرات بازنشستگان در خصوص دنیای مجازی در مقایسه با کل جامعه

کل	بازنشستگان	متوسط		خیلی کم و کم		نگرش
		کل	بازنشستگان	کل	بازنشستگان	
۹۶	۴.۱	۳۰.۱	۲۳.۴	۶۰.۳	۷۲.۴	چقدر اطلاعات و اخبار و آگاهی‌های کسب‌شده از دنیای مجازی (اینترنت و شبکه‌های مجازی) با واقعیات بیرونی سازگار است؟
۶.۷	۳.۱	۱۷.۲	۱۰.۹	۷۶.۲	۸۶	زندگی شما چقدر تحت تاثیر شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی است؟
۴.۹	۲.۶	۲۱.۲	۱۴.۳	۷۳.۹	۸۳.۱	تا چه اندازه به این شبکه‌های اعتماد دارید؟
۵.۴	۲.۲	۱۴.۵	۸.۹	۸۰.۱	۸۸.۸	چقدر با کسانی که در شبکه‌های اجتماعی آشنا می‌شوید در دنیای واقعی ارتباط برقرار می‌کنید؟

فراغت و سفر

اوقات فراغت

۴۴.۳ درصد بازنشستگان بیان کرده‌اند که بیش از بیست و پنج ساعت اوقات فراغت داشته‌اند. ۷۸.۵ درصد بازنشستگان اوقات فراغت خود را با خانواده، ۱۵.۹ درصد با دوستان، ۱۱.۱ درصد با فامیل و اقوام و ۸.۳ درصد به تنهایی این اوقات را می‌گذرانند.

میزان اوقات فراغت بازنشستگان و مقایسه یا سایر گروه‌ها

کل	بیکار	شاغل	بازنشسته	متغیر
				موارد
۴۳	۳۸.۴	۴۷.۴	۳۵.۳	کمتر از ده ساعت
۲۶.۳	۲۳.۶	۳۰.۶	۲۰.۴	ده تا بیست و پنج ساعت
۳۰.۶	۳۸.۱	۲۲	۴۴.۳	بیست و پنج ساعت و بیشتر
چگونگی گذران اوقات فراغت				
۷۳	۶۱.۳	۷۶	۷۸.۵	با اعضای خانواده
۱۱.۹	۹.۴	۱۱.۵	۱۱.۱	با فامیل و اقوام
۱۹.۲	۳۱.۵	۱۷.۹	۱۵.۹	با دوستان
۱.۱	۱	۲	۱.۸	با همکاران
۲.۸	۱.۸	۱.۴	۲.۷	با همسایگان
۶.۷	۷.۷	۶.۲	۸.۳	به تنهایی
۴.۷	۶.۹	۴.۶	۱.۴	با شبکه‌های مجازی

سفر داخلی و خارجی

۳۹۰۱ درصد بازنشستگان هیچ سفر داخلی نداشته‌اند و ۲۸۰۵ درصد آنان یک سفر داخلی را تجربه کرده‌اند. در مقایسه با کل جمعیت و گروه شاغل بازنشستگان بیشتر و در مقایسه با گروه بیکار بازنشستگان کم‌تری بدون تجربه سفر داخلی بوده‌اند.

در خصوص سفر خارجی ۸۹۰۸ درصد بازنشستگان هیچ تجربه‌ای نداشته‌اند و ۸۶ درصد تجربه یک سفر خارجی را داشته‌اند. در مقایسه با کل جمعیت و گروه‌های شاغل و بیکار بازنشستگان بیشتری تجربه یک سفر خارجی را داشته‌اند.

تعداد سفرهای بازنشستگان و مقایسه با سایر گروه‌ها

شش و بیشتر	پنج	چهار	سه	دو	یک	هیچ	نگرش	سفر داخلی
							متغیر	
۲۰۳	۱۰۷	۳۰۹	۱۰۰۳	۱۴۰۲	۲۸۰۵	۳۹۰۱	بازنشسته	
۵۰۵	۳۰۲	۳۰۲	۸۰۴	۱۷۰۹	۲۶۰۴	۳۵۰۴	شاغل	
۴۰۶	۳	۳۰۵	۸۰۵	۱۵۰۴	۲۳۰۱	۴۲	بیکار	
۴۰۷	۲۰۹	۳۰۴	۸۰۷	۱۶۰۹	۲۶۰۶	۳۶۰۸	کل	
۰۰۱	۰۰۱	-	۰۰۱	۱۰۲	۸۶	۸۹۰۸	بازنشسته	سفر خارجی
۰۰۱	۰۰۲	۰۰۲	۰۰۴	۱۰۳	۵۸	۹۲۰۱	شاغل	
۰۰۲	۰۰۲	۰۰۱	۰۰۳	۱	۳۰۳	۹۵	بیکار	
۰۰۱	۰۰۱	۰۰۱	۰۰۳	۱۰۱	۵۰۲	۹۳۰۱	کل	

ارزش‌ها و هنجارهای خانوادگی

در میان ارزش‌ها و هنجارهای خانوادگی میزان موافقت ایرانیان بازنشسته با زندگی فرزندان در کنار پدر و مادر پس از ازدواج مورد بررسی قرار گرفت. ۴۶.۶ درصد بازنشستگان کاملاً مخالف و مخالف این گزاره بوده‌اند. البته میزان مخالفت بازنشستگان در مقایسه با جمعیت کل و گروه‌های شاغل و بیکار کم‌تر بوده است.

موافقت ایرانیان بازنشسته با زندگی فرزندان در کنار پدر و مادر پس از ازدواج و مقایسه با سایر گروه‌ها

متغیر	نگرش	کاملاً مخالف و مخالف	نظری ندارم	موافق و کاملاً موافق
بازنشسته		۴۶.۶	۲۴.۶	۲۸.۹
شاغل		۴۸.۵	۲۷	۲۴.۴
بیکار		۵۱.۳	۲۵.۶	۲۳.۲
کل		۵۰.۹	۲۵.۱	۲۴

مؤسسه راهبردهای
بازنشستگی صبا

تهران، خیابان شهید بهشتی، خیابان اندیشه
کوچه اندیشه یکم، پلاک ۲۹، طبقه دوم

تلفن: ۰۲۱ - ۸۴۶۰۰۶۸ دورنگار: ۰۲۱ - ۸۴۵۸۶۱۵

www.saba-psi.ir

info@saba-psi.ir